

Minimumdoelen met ambitie voor alle leerlingen basisonderwijs

*Advies naar aanleiding van de visienota over de vaststelling
van kwaliteitsvolle minimumdoelen in het basisonderwijs*

Vlaamse Onderwijsraad

Simon Bolivarlaan 17

BE-1000 Brussel

T +32 2 219 42 99

www.vlaamseonderwijsraad.be

info@vlor.be

Advies op eigen initiatief

Uitgebracht door de Raad Basisonderwijs op 23 april 2025 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Eindtermen basisonderwijs op 4 april en 11 april 2025 onder voorzitterschap van Wendy Thomas.

Dossierbeheerder: Katrien Persoons

1	Situering.....	4
2	Rol van de Vlaamse Onderwijsraad.....	4
3	Kans om kwaliteit van het basisonderwijs te versterken	5
4	Heldere architectuur	6
4.1	Reikwijdte van minimumdoelen.....	6
4.2	Elk minimumdoel telt.....	7
4.3	Eén set te bereiken minimumdoelen op het einde van het basisonderwijs	7
4.3.1	Kleuteronderwijs.....	8
4.3.2	Vierde leerjaar.....	8
4.4	Orderingskader.....	9
5	Grondige hervorming.....	9
5.1	Zorgvuldige en transparante besluitvorming	9
5.2	Ontwikkelp proces.....	9
5.3	Voldoende tijd voor elke stap.....	10
5.4	Kwaliteitsvolle ondersteuning en deskundigheidsontwikkeling	11
	Bronnen.....	12

1 Situering

De Vlaamse Regering heeft in een visienota de strategische lijnen uitgezet voor nieuwe minimumdoelen in het basisonderwijs.¹ Daarbij hoort de aanstelling van een kerncommissie onder leiding van Daniel Muijs die een onderbouwd model en een ontwerp van minimumdoelen voor het einde van het kleuteronderwijs en het vierde en zesde leerjaar van het lager onderwijs zal uitwerken. Na het doorlopen van een advies- en goedkeuringstraject, waarin de Vlaamse Onderwijsraad een versterkte adviesrol krijgt, wordt 1 september 2025 vooropgesteld als moment waarop de nieuwe minimumdoelen principieel van kracht zullen zijn.

Voorliggend advies richt zich op de strategische keuzes van de Vlaamse Regering in de visienota. Het advies is duidelijk te onderscheiden van het advies dat de Vlaamse Onderwijsraad later (op vraag) zal uitbrengen over het ontwerp van de minimumdoelen basisonderwijs.²

2 Rol van de Vlaamse Onderwijsraad

De visienota biedt kansen voor het versterken van het basisonderwijs en de rol van de minimumdoelen erin. Een transparant en breed gedragen proces is daarbij essentieel om te komen tot een *stabiele set minimumdoelen voor het basisonderwijs die duurzaam geïmplementeerd kan worden*. Dat vraagt om de structurele betrokkenheid van alle onderwijspartners, vertegenwoordigd in de Vlaamse Onderwijsraad, op sleutelmomenten in het ontwikkel- en goedkeuringsproces.

Partner in proces van duurzame vernieuwing

De Vlaamse Onderwijsraad staat positief ten aanzien van het engagement van de Vlaamse Regering om het basisonderwijs inhoudelijk en kwalitatief te versterken. Dit gaat uiteraard verder dan nieuwe minimumdoelen. Ook andere beleidsmaatregelen zijn nodig om het basisonderwijs te versterken, zoals de raad in vorige adviezen heeft uitgewerkt.³

De raad ziet zichzelf als partner in dit proces van duurzame vernieuwing. Door op sleutelmomenten adviezen te formuleren, wil de raad bijdragen aan goed onderbouwde minimumdoelen met een breed draagvlak en een succesvolle implementatie met een positieve impact op de gelijke onderwijskansen van elk kind. De Vlaamse Onderwijsraad brengt niet alleen de stem van leraren, directeurs, schoolteams en schoolbesturen in, maar ook die van ouders, leerlingen en de bredere samenleving.

Versterking adviesrol

Het is positief dat de Vlaamse Regering de Vlaamse Onderwijsraad een expliciete rol geeft in het ontwikkeltraject. De raad zal om advies gevraagd worden over het ontwerp van minimumdoelen.⁴ De raad wil deze rol ernstig en verantwoordelijk opnemen en vraagt om een decretale verankering van deze structurele betrokkenheid.

¹ [Nota aan de Vlaamse Regering. Visienota over de vaststelling van kwaliteitsvolle minimumdoelen in het basisonderwijs](#).

² De visienota (p.14) vermeldt dat de Vlaamse Onderwijsraad om advies zal gevraagd worden over de verenigbaarheid van een in een ontwerp of voorstel van decreet vertaalde minimumdoelen met de in de visienota vastgestelde kwaliteitscriteria (kennisrijk, consistent, toetsbaar, inclusief, verenigbaar met de vrijheid van onderwijs edm.).

³ Het meest recente advies is: Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Basisonderwijs in een snel veranderende samenleving. Nood aan houvast voor de toekomst](#), 26 juni 2024.

⁴ Zie voetnoot 2.

Daarnaast acht de raad het belangrijk om te adviseren over de strategische keuzes in de visienota. Dit gebeurt nu op eigen initiatief, los van het advies over het werkstuk dat de kerncommissie zal opleveren. Deze strategische keuzes zullen immers een verregaande impact hebben op de toekomst van het basisonderwijs.

Dialoog en transparantie als basis voor draagvlak

De raad waardeert de constructieve dialoog met de voorzitter van de kerncommissie, Daniel Muijs, over de werkzaamheden van de commissie en de transparantie die daarbij geboden werd.⁵ Die dialoog vormt een waardevolle basis voor het noodzakelijke draagvlak en een onderbouwd advies.

Inzichten en kaders uit eerder (advies)werk

De raad benadert deze vernieuwing vanuit een bredere langetermijnvisie op het basisonderwijs. Eerder ontwikkelde denkkaders en adviezen vormen het uitgangspunt. De visienota is een nieuw sleutelmoment, nadat de voorbije jaren al eerder sprake was van een conceptnota en ontwerpvoorstellen voor onderwijsdoelen basisonderwijs. Eerdere adviezen over de onderwijsdoelen in het basisonderwijs bevatten belangrijke inzichten die voor het huidige traject van belang zijn.⁶

3 Kans om kwaliteit van het basisonderwijs te versterken

Het basisonderwijs staat voor grote uitdagingen en beschikt met de nieuwe minimumdoelen over een belangrijke kans om opnieuw *heldere prioriteiten* te stellen en zo zijn cruciale maatschappelijke opdracht waar te maken: het garanderen van een brede basisvorming voor elk kind.

Al in 2016 wees een studie van de OESO (2016) uit dat het basisonderwijs in Vlaanderen kampt met een *overladen curriculum* voor leerlingen en leraren.⁷ Er is geen goed evenwicht tussen de verschillende leergebieden of tussen domeinen binnen een leergebied. Doorheen de tijd hebben partiële aanpassingen en uitbreidingen van de eindtermen daartoe bijgedragen. Daarbij ontbrak volgens de OESO een globaal kader en is onvoldoende rekening gehouden met het geheel van de eindtermen. De herziening van de onderwijsdoelen ziet de Vlaamse Onderwijsraad als een kans om prioriteiten te stellen.⁸ De set minimumdoelen moet (enkel) bevatten wat essentieel is vanuit de eigenheid en de kernopdracht van basisonderwijs, namelijk de brede basisvorming. De minimumdoelen moeten een evenwichtige weerspiegeling zijn van de essentie en daarbij de

⁵ Het gesprek van Daniel Muijs met de Raad Basisonderwijs en de werkgroep eindtermen basisonderwijs vond plaats op 2 april 2025. Daniel Muijs gaf eerst een korte toelichting, verder bouwend op zijn bijdrage aan het [seminarie over een kennisrijk curriculum in het basisonderwijs](#), dat de Vlaamse Onderwijsraad organiseerde op 11 maart 2025. Na zijn toelichting was er ruimte voor informatieve vragen van de leden.

⁶ De toegevoegde literatuurlijst op het einde van het advies bevat de referenties naar eerdere adviezen en werk in opdracht van de Vlaamse Onderwijsraad.

⁷ Rouw, R. et al. (2016). *United in Diversity: A Complexity Perspective on the role of Attainment Targets in Quality Assurance in Flanders. A governing Complex Education Systems Case Study*. OECD Publishing.

⁸ De raad herhaalt zo de boodschap uit zijn advies van 2020: Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Vorm geven aan nieuwe onderwijsdoelen voor het basisonderwijs. Advies over principes en aanbevelingen voor nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het gewoon basisonderwijs](#), 10 juni 2020.

De nood aan keuzes in een overladen curriculum kwam al aan bod in het advies over begrijpend lezen naar aanleiding van PIRLS 2016: Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over begrijpend lezen \(PIRLS 2016\)](#), 28 maart 2018.

volledige ontwikkeling van het kind centraal stellen. De klemtoon ligt op de volledige set als minimumdoelen.

Bovendien zijn de huidige eindtermen en ontwikkelingsdoelen *te generiek* geformuleerd. De Vlaamse Onderwijsraad kan zich vinden in meer inhoudsrijke doelen omdat dit bijdraagt tot helderheid en specificiteit. Het moet voor alle onderwijsactoren duidelijk zijn op welke doelen een school minimaal moet inzetten.

4 Heldere architectuur

De Vlaamse Onderwijsraad adviseert een *heldere, eenduidige juridische architectuur* want enkel dan kunnen minimumdoelen een duidelijk kader zijn voor scholen. De overheid moet ervoor zorgen dat schoolteams de regie in handen kunnen nemen.

De visienota introduceert te bereiken doelen voor het kleuteronderwijs en het 4de leerjaar, alsook te bereiken doelen op individueel niveau einde basisonderwijs. De raad wijst op het belang en de reikwijdte van die wijziging in de architectuur van de minimumdoelen basisonderwijs en vindt het cruciaal om zijn bezorgdheden en voorstellen hierover mee te geven (zie 4.2 en 4.3). Zo wil de raad voeding geven aan het debat over de architectuur om de slaagkansen en het draagvlak van deze grote onderwijshervorming te maximaliseren.

Tegelijkertijd beseft de raad dat het voorstel van minimumdoelen dat de kerncommissie zal opleveren, uitgaat van de architectuur die de visienota vooropstelt. De Vlaamse Onderwijsraad engageert zich om zonder enige voorafname of voorbehoud over dit voorstel van de kerncommissie te adviseren. De inhoud van de nieuwe minimumdoelen is minstens even belangrijk als het statuut. De raad wil hier zo snel als mogelijk met alle onderwijspartners het debat over voeren.

4.1 Reikwijdte van minimumdoelen

De minimumdoelen hebben een *specifieke functie binnen een ruimer curriculum*. De rol van minimumdoelen moet zuiver en eenduidig zijn. De Vlaamse Onderwijsraad vraagt om te bewaken dat minimumdoelen garant staan voor een brede basisvorming voor alle leerlingen. Ze zijn dus een kader om de inhoudelijke basiskwaliteit in alle scholen te garanderen. Tegelijkertijd moeten minimumdoelen substantieel ruimte laten voor het realiseren van een eigen pedagogisch project en voor de professionele autonomie van leraren. Deze visie vindt de raad ook terug bij Daniel Muijs: de kerncommissie stelt geen kennisrijk curriculum op, maar ontwikkelt minimumdoelen die als kapstok dienen voor de leerplannen. Een kennisrijk curriculum gaat verder dan de minimumdoelen die het Vlaams Parlement vastlegt.

De raad houdt vast aan de huidige omschrijving in het decreet basisonderwijs: minimumdoelen zijn een minimum aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes, die het Vlaams Parlement noodzakelijk en bereikbaar acht voor de leerlingenpopulatie. De Vlaamse Onderwijsraad ziet die leerlingenpopulatie voor het basisonderwijs als einde kleuteronderwijs en einde lager onderwijs.

Deze decretale omschrijving van minimumdoelen verwoordt helder wat ‘minimum’ betekent. Het zijn minimumdoelen waarop een school moet inzetten en die *‘noodzakelijk en bereikbaar’ worden geacht voor een leerlingenpopulatie*.

Het decreet geeft ook aan dat de minimumdoelen *‘valueerbaar’* moeten zijn. Dat biedt ruimte voor verschillende evaluatievormen en laat toe dat ze door de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting

te beoordelen zijn. Het gaat niet om 'toetsbaar' zijn: dit kan leiden tot onderwijs dat zich te eenzijdig richt op cognitieve prestaties die makkelijk te toetsen zijn.

De Vlaamse Onderwijsraad onderschrijft het belang van inhoudsrijke minimumdoelen om een brede basisvorming voor alle leerlingen te garanderen. Dit gaat ruimer dan feitelijke kennis, zoals Daniel Muijs ook verduidelijkt heeft. Het gaat over een *minimale culturele bagage voor alle leerlingen*.

4.2 Elk minimumdoel telt⁹

De visienota stelt een wijziging van het statuut van de minimumdoelen voor en koppelt de minimumdoelen voor het zesde leerjaar, specifiek voor Nederlands en wiskunde, aan een te bereiken niveau op individueel leerlingniveau. Dit is een ingrijpende verandering voor het basisonderwijs en vergelijkbaar met de invoering van basisgeletterdheid in het secundair onderwijs.

De Vlaamse Onderwijsraad heeft altijd gepleit voor *minimumdoelen op populatieniveau*, zoals reeds toegelicht in eerdere adviezen. Dergelijke doelen sluiten aan bij de brede inhoudelijke ambitie van het basisonderwijs (en de Vlaamse Regering) om aan alle kinderen de best mogelijke basis mee te geven. De ambitie (vooraf) is maximaal. Dit impliceert een oproep aan scholen en leraren om voor alle minimumdoelen de nodige inspanningen te doen, zonder hiërarchie in de set van minimumdoelen, en aan beleidsmakers om te zorgen voor de condities in scholen om dit maximaal te kunnen waarmaken. Tegelijk is er speelruimte nodig om te vermijden dat scholen en leerlingen nadelige gevolgen ondervinden van verwachtingen die (achteraf) onrealistisch bleken te zijn.

Aanbeveling

De Vlaamse Onderwijsraad erkent het belang van een sterke focus op Nederlands en wiskunde. Om ervoor te zorgen dat scholen versterkte aandacht hiervoor hebben, kan dit gebeuren via de inhoudelijke invulling en de omvang van de doelen Nederlands en wiskunde, niet door een wijziging van hun statuut.

4.3 Eén set te bereiken minimumdoelen op het einde van het basisonderwijs¹⁰

De minimumdoelen zijn doelen waar basisscholen voor alle kinderen, ongeacht hun beginsituatie en leertempo, maximaal op inzetten. De leraar basisonderwijs gaat ervan uit dat iedereen alles kan leren, tot het tegendeel herhaaldelijk bewezen is. Dat vraagt veel oefen- en lestijd, waarbij cyclisch leren mogelijk moet zijn, en dit vereist zorgvuldige keuzes in het curriculum.

⁹ Het Gemeenschapsonderwijs neemt een ander standpunt in t.a.v. dit punt, namelijk: Het Gemeenschapsonderwijs beseft heel goed het belang en de reikwijdte van de wijziging in de architectuur van de minimumdoelen voor het basisonderwijs. Het gaat daarbij om de introductie van te bereiken doelen voor het kleuteronderwijs en het 4e leerjaar, alsook om te bereiken doelen op individueel niveau. Het Gemeenschapsonderwijs deelt zeker enkele bezorgdheden met de andere onderwijspartners, maar wil deze nieuwe architectuur een kans geven. Minstens even belangrijk zullen de nieuwe minimumdoelen zelf zijn waarover het Gemeenschapsonderwijs zo snel als mogelijk in debat wil gaan.

¹⁰ Zie voetnoot 9.

Deze ontwikkelingsgerichte werking gedijt het best in een *leerlijn van 2,5 tot 12 jaar met zo weinig mogelijk breuklijnen en met vooropgestelde, te bereiken doelen, en dit op het einde van het traject*. Het uitgangspunt is dat elk kind het kan, mits voldoende tijd en ondersteuning.

De Vlaamse Onderwijsraad heeft altijd benadrukt dat de keuze voor één set te bereiken minimumdoelen op het einde van het basisonderwijs een sterkte van het huidige systeem is. De raad is dan ook zeer bezorgd over de intentie van de Vlaamse Regering om te bereiken doelen te introduceren op het einde van het kleuteronderwijs en het einde van het vierde leerjaar. De raad erkent weliswaar de onderliggende doelstellingen en formuleert hieronder een alternatief voorstel om deze doelstellingen te realiseren.

4.3.1 Kleuteronderwijs

Aanbeveling

De Vlaamse Onderwijsraad begrijpt dat de Vlaamse Regering woordenschat, luistervaardigheden en getalbegrip als prioriteiten naar voren wil schuiven in het kleuteronderwijs. Dat moet gebeuren via inhoudelijk ambitieuzere minimumdoelen, die voor alle kleuters een rijk aanbod garanderen, in overeenstemming met het eigen karakter van het kleuteronderwijs. Daarnaast zijn betere randvoorwaarden in scholen nodig, zoals een betere omkadering (o.a. voor kleinere groepen en meer individuele ondersteuning) en meer tijd en middelen voor de professionele ontwikkeling van leraren(teams).

Als voornaamste argument om niet te werken met te bereiken minimumdoelen op het einde van het kleuteronderwijs verwijst de raad naar het grote verschil tussen kinderen in deze levensfase. Schoolteams stellen die verschillen dagelijks vast. Veel factoren spelen een rol: de maand waarin kleuters geboren zijn (begin of einde van het jaar), de thuiscontext, Ook uit wetenschappelijke studies weten we dat (taal)ontwikkeling van jonge kinderen grillig verloopt.¹¹ Minimumdoelen moeten rekening houden met deze leeftijdsspecifieke ontwikkeling en mogen geen drempel vormen voor kinderen.

4.3.2 Vierde leerjaar

Aanbeveling

De Vlaamse Onderwijsraad ondersteunt het belang dat de Vlaamse Regering hecht aan een systematische kennisopbouw gedurende de volledige basisschool en het tijdig kunnen bijsturen van leerlingen zodat alle leerlingen (minstens) eenzelfde minimumkennis kunnen opbouwen. Om dit te verwezenlijken, stelt de raad voor om te werken met een protocolakkoord tussen de overheid en de onderwijsverstrekkers om doelen vierde leerjaar als kapstokken mee te nemen in de leerplannen. Zo wordt een houvast gegeven aan leraren.

Als voornaamste argument om niet te werken met decretaal vastgelegde minimumdoelen in het vierde leerjaar, verwijst de raad naar het belang van een doorlopende ontwikkelingslijn in het

¹¹ Trioen, M. et al. (2021). [*De schijnwerper op taal. Taalintegratie voor leerlingen die daar extra nood aan hebben*](#). Universiteit Antwerpen.

Kennisrotonde. (2022). [*Wat is het effect van de geboortemaand op het behalen van de onderwijsdoelen en de kans op zittenblijven?*](#) Kennisrotonde van het NRO.

Loman, F. et al. (2021). [*Taalscreening bij aanvang van het leerplichtonderwijs*](#). Centrum voor Taal en Onderwijs.

De Malderé, S. (2024). *Hoe verloopt de ontwikkeling van kinderen in het basisonderwijs? Een onderzoek naar het ontwikkelingsverloop van kinderen in het gewoon basisonderwijs op basis van literatuuronderzoek en een focusgroep op de Vlaamse Onderwijsraad*. Intern stagerapport in opdracht van de Vlaamse Onderwijsraad.

basisonderwijs met te bereiken doelen op het einde van het zesde leerjaar. Dit biedt scholen en leraren ruimte om hun pedagogisch-didactische visie en aanpak autonoom vorm te geven en in te spelen op specifieke contexten. Basisscholen moeten de tijd en ruimte krijgen om maximaal in te zetten op dezelfde minimumdoelen als brede basis voor alle kinderen. Dat is de maatschappelijke opdracht van het basisonderwijs. Minimumdoelen vierde leerjaar zouden die ambitie kunnen fruiken. De raad is bezorgd over het effect op o.a. IAC's, doorstroom naar 1B en het bereiken van de minimumdoelen einde basisonderwijs.

4.4 Ordeningskader

Eerdere adviezen benadrukten al dat de zestien sleutelcompetenties geen goede weergave zijn van wat essentieel is in het basisonderwijs. De Vlaamse Onderwijsraad vindt het positief dat de commissie Muijs werkt met een kader van inhoudelijk zinvolle gehelen, waarbij aandacht is voor de coherentie en de consistentie van de totale set minimumdoelen.

Een goed ordeningskader moet aan enkele belangrijke voorwaarden voldoen:

- Het kader moet *helder, eenduidig en eenvoudig* zijn;
- Het kader moet de *essentie bewaken*. De set minimumdoelen mag enkel bevatten wat essentieel is. In geen geval mag de set minimumdoelen overladen zijn, ook niet in de toekomst wanneer er aanvullingen zouden gebeuren;
- Het kader moet aansluiten bij de *eigenheid van het basisonderwijs*. Uiteraard moet bij de concrete ontwikkeling van de minimumdoelen nagegaan worden waar aansluiting op het secundair onderwijs een reëel probleem vormt voor de leerlingen en waar en hoe dat kan worden aangepakt;
- Het kader moet *voldoende ruimte voor scholen (leerplanmakers)* houden. Scholen moeten de vrijheid behouden om een eigen ordeningskader te hanteren bij de uitwerking van hun leerplandoelen.

Deze voorwaarden zal de raad ook voor ogen houden bij het adviseren over de set minimumdoelen die de commissie onder leiding van Daniel Muijs zal opleveren.

5 Grondige hervorming

5.1 Zorgvuldige en transparante besluitvorming

De visienota bevat strategische keuzes met een verregaande impact op het toekomstige basisonderwijs. Die strategische keuzes vragen een zorgvuldige afweging en vereisen wijzigingen aan de regelgeving over de onderwijsdoelen zonder de eigenheid van het basisonderwijs te verliezen. Vertrouwen in het beleid steunt op transparantie en zorgvuldigheid bij elke vorm van decreetswijziging. Daarom is het cruciaal dat alle tussenstappen gerespecteerd worden, inclusief formele procedures en overlegmomenten. Dat versterkt de legitimiteit en het draagvlak. Een heldere juridische verankering *biedt scholen maximale duidelijkheid en stabiliteit*.

5.2 Ontwikkelproces

De Vlaamse Onderwijsraad apprecieert de intensiteit waarmee de commissie onder leiding van Daniel Muijs te werk gaat om de vooropgestelde deadline te halen en erkent het belang van voortgang in het dossier van de minimumdoelen. Tegelijk wijst de raad erop dat de kwaliteit van het ontwikkelwerk vooropstaat.

Om tot een doordachte en coherente set minimumdoelen te komen die focust op de essentie, is een overkoepelende benadering belangrijk. De Vlaamse Onderwijsraad heeft in het verleden daarom steeds gepleit voor één ontwikkelcommissie voor het basisonderwijs. Zo'n ontwikkelcommissie is van belang omdat enkel zo:

- de breedte en de omvang van de set (als minimumdoelen) bewaakt kan worden;
- de samenhang, zowel inhoudelijk als op vlak van formulering, gegarandeerd kan worden;
- de haalbaarheid voor leerlingen in het oog kan worden houden. Dat kan enkel als leraren ze ook kunnen realiseren. De minimumdoelen moeten beperkt zijn in aantal en voldoende onderwijstijd overlaten aan de school.

De Vlaamse Onderwijsraad rekent erop dat het werkproces van de kerncommissie en de expertencommissies deze overkoepelende benadering mogelijk maakt, ook binnen de krappe timing waarin de opdracht gerealiseerd wordt. De raad verwacht dat er verder gebouwd wordt op de ontwerpvoorstellen voor minimumdoelen basisonderwijs, die tijdens de vorige legislatuur werden uitgewerkt. In eerdere adviezen deed de raad ook aanbevelingen met betrekking tot de samenstelling van de ontwikkelcommissie.¹²

5.3 Voldoende tijd voor elke stap

Ook na de oplevering van de set minimumdoelen vraagt de raad blijvende aandacht voor een zorgvuldig proces en voldoende tijd voor elke volgende stap, met inbegrip van voldoende tijd voor zijn adviesrol.

Daarbij gelden verschillende belangrijke aandachtspunten:

- De raad vraagt verduidelijking over wat 'principieel van kracht gaan' vanaf 1 september 2025 precies betekent.
- De periode tussen de afronding van het werk van de kerncommissie en de datum van 1 september 2025 is bijzonder kort. De raad waarschuwt voor haastwerk. De raad rekent erop dat de set onderwijsdoelen doordacht en breed gedragen ingevoerd kan worden zodat die stabiliteit biedt aan het werkveld in het basisonderwijs.
- Er is niet enkel voldoende ontwikkeltijd voor de set minimumdoelen nodig, maar ook voor de leerplannen nadien.
- De timing moet garanderen dat leraren voldoende tijd hebben om hun klaspraktijk voor te bereiden. Het einde van het ontwikkelproces kan nooit gelijk staan met de start van de implementatie in de klaspraktijk.
- Ook een stapsgewijze, kwaliteitsvolle uitrol en borging vraagt tijd. Het is een expliciete vraag van de Vlaamse Onderwijsraad om na de implementatie van de nieuwe onderwijsdoelen een hele periode geen grote, extern gestuurde vernieuwingen meer te hebben in het basisonderwijs. Dit geeft scholen de tijd en ruimte om de nieuwe doelen effectief te integreren in hun onderwijspraktijk.
- Hierna volgt logischerwijze ook een grondige beleidsevaluatie van de onderwijsdoelen.

Gezien de hierboven genoemde punten vraagt de Vlaamse Onderwijsraad om een decretaal vastgelegde *gedoogperiode van drie tot vijf schooljaren* die ingaat na de goedkeuring van de

¹² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Vorm geven aan nieuwe onderwijsdoelen voor het basisonderwijs. Advies over principes en aanbevelingen voor nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het gewoon basisonderwijs](#). 10 juni 2020.

leerplannen. Dit betekent dat scholen al starten met de implementatie maar dat de onderwijsinspectie bij een doorlichting in die periode geen ongunstig advies kan geven op basis van het niet behalen van de nieuwe minimumdoelen.

Deze gedoogperiode moet rekening houden met de realiteit in de basisscholen, waar de nieuwe minimumdoelen voor negen jaar basisonderwijs en voor alle inhouden van toepassing zijn. De implementatie dient zorgvuldig en stapsgewijs te gebeuren, met bijzondere aandacht voor de specifieke context en populatie van elke school. Het is essentieel dat leraren niet geconfronteerd worden met een te snelle invoering die hun werkdruk verhoogt en een kwaliteitsvolle implementatie onder druk zet. Een doordachte en gefaseerde uitrol biedt de noodzakelijke ruimte om de nieuwe doelen op een verantwoorde manier te integreren, met oog voor de haalbaarheid in de praktijk.

5.4 Kwaliteitsvolle ondersteuning en deskundigheidsontwikkeling

Nieuwe minimumdoelen missen hun effect als de overheid niet voorziet in de nodige randvoorwaarden. Het is van belang om niet enkel een heldere set minimumdoelen te formuleren, maar ook andere maatregelen te nemen opdat scholen er zouden kunnen in slagen deze onderwijsvernieuwing duurzaam te implementeren. Enkel dan kan de vernieuwing ook een verbetering zijn.

De invoering van de nieuwe minimumdoelen moet gebeuren met minimale planlast, maximale begeleiding en randvoorwaarden om lerarenteams te professionaliseren. De Vlaamse Onderwijsraad wijst op het belang van bijkomende middelen voor de pedagogische begeleiding zodat ze ondersteund worden in hun kernopdracht om scholen hierin te begeleiden. Ook scholen hebben middelen nodig om dit veranderingstraject goed te kunnen realiseren. Tot slot herhaalt de raad zijn vraag om in de opdracht van leraren basisonderwijs structureel meer tijd te voorzien voor overleg en professionalisering.¹³ Dit kan door twee bijkomende lestijden per 18,5 leerlingen te voorzien via een gefaseerd investeringsbeleid en het aantal halve dagen pedagogische studiedagen per schooljaar structureel uit te breiden.

Katrien Persoons
secretaris Raad Basisonderwijs

Anne Verhoeven
voorzitter Raad Basisonderwijs

¹³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Basisonderwijs in een snel veranderende samenleving. Nood aan houvast voor de toekomst](#), 26 juni 2024.

Bronnen

Adviezen over onderwijsdoelen basisonderwijs

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Bouwen aan breed draagvlak voor nieuwe onderwijsdoelen in het basisonderwijs. Advies bij de \(her\)start van de ontwikkeling van nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basisonderwijs.](#) 8 november 2023.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Knelpunten in de procedure voor nieuwe onderwijsdoelen basisonderwijs. Advies over de conceptnota “Eindtermen en ontwikkelingsdoelen basisonderwijs”.](#) 16 oktober 2020.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Vorm geven aan nieuwe onderwijsdoelen voor het basisonderwijs. Advies over principes en aanbevelingen voor nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het gewoon basisonderwijs.](#) 10 juni 2020.

Adviezen en studiewerk over visie op eigenheid basisonderwijs en onderwijs jonge kind

Vlaamse Onderwijsraad (Red.) (2023). *De toekomst van het onderwijs aan jonge kinderen. Een strategische verkenning.* Leuven: Politeia.

Vlaamse Onderwijsraad (Red.) (2015). *De basisschool als fundament voor ontwikkelen en leren. Een strategische verkenning van de missie en de troeven van het basisonderwijs in Vlaanderen.* Leuven: Acco.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Fundamenten voor onderwijs aan jonge kinderen. Voor elk kind een sterke start.](#) 7 februari 2024.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de krachtlijnen voor een sterk basisonderwijs.](#) 16 september 2015.

Andere bronnen

[Decreet basisonderwijs. 14 januari 2025.](#)

De Malderé, S. (2024). *Hoe verloopt de ontwikkeling van kinderen in het basisonderwijs? Een onderzoek naar het ontwikkelingsverloop van kinderen in het gewoon basisonderwijs op basis van literatuuronderzoek en een focusgroep op de Vlaamse Onderwijsraad.* Intern stagerapport in opdracht van de Vlaamse Onderwijsraad.

Kennisrotonde. (2022). [Wat is het effect van de geboortemaand op het behalen van de onderwijsdoelen en de kans op zittenblijven?](#) Kennisrotonde van het NRO.

Loman, J. et al. (2021). [Taalscreening bij aanvang van het leerplichtonderwijs.](#) Centrum voor Taal en Onderwijs.

[Nota aan de Vlaamse Regering. Visienota over de vaststelling van kwaliteitsvolle minimumdoelen in het basisonderwijs.](#)

Rouw, R. et al. (2016). [*United in Diversity: A Complexity Perspective on the role of Attainment Targets in Quality Assurance in Flanders. A governing Complex Education Systems Case Study.*](#) OECD Publishing.

Simons, M., et al. (2016). [*De actuele werking en doeltreffendheid van de eindtermen als beleidsinstrument in Vlaanderen.*](#) Departement Onderwijs en Vorming.

Trioën, M. et al. (2021). [*De schijnwerper op taal. Taalintegratie voor leerlingen die daar extra nood aan hebben.*](#) Universiteit Antwerpen.

Vlaamse Onderwijsraad (2025). [*Verslag van het seminarie 'Kennisrijk curriculum in het basisonderwijs'.*](#)

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [*Basisonderwijs in een snel veranderende samenleving. Nood aan houvast voor de toekomst,*](#) 26 juni 2024.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [*Advies over begrijpend lezen \(PIRLS 2016\),*](#) 28 maart 2018